

4th International Conference on Culture and Education (ICCE 2023): *Educating cultural values in the context of international integration*

NHIỀU TÁC GIẢ

**HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC TẾ
VĂN HÓA VÀ GIÁO DỤC LẦN THỨ IV (ICCE 2023)**
Giáo dục giá trị văn hóa trong bối cảnh hội nhập

**IVe COLLOQUE INTERNATIONAL
SUR LA CULTURE ET L'EDUCATION (ICCE 2023)**
Éducation aux valeurs culturelles dans le contexte d'intégration internationale

**4th INTERNATIONAL CONFERENCE
ON CULTURE AND EDUCATION (ICCE 2023)**
Educating cultural values in the context of international integration

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC HUẾ
Huế, 2024

HỘI THẢO KHOA HỌC QUỐC TẾ
VĂN HÓA VÀ GIÁO DỤC LẦN THỨ IV (ICCE 2023)
Giáo dục giá trị văn hóa trong bối cảnh hội nhập

BAN TỔ CHỨC

1.	PGS.TS. Nguyễn Thành Nhân
Phó Hiệu trưởng Trường ĐHSP, ĐH Huế	Trưởng ban
2.	TS. Hà Viết Hải
Trưởng phòng KHCN&HTQT, Trường ĐHSP, ĐH Huế	Phó trưởng ban trực
3.	PGS.TS. Nguyễn Thị Phương Ngọc
Viện trưởng Viện NC Châu Á, Đại học Aix – Marseille, Pháp	Phó trưởng ban
4.	PGS.TS. Mai Xuân Trường
Hiệu trưởng trường ĐH Sư phạm, ĐH Thái Nguyên	Phó trưởng ban
5.	TS. Cao Anh Tuấn
Phó Hiệu trưởng Trường ĐHSP TP. Hồ Chí Minh	Phó trưởng ban
6.	TS. Nguyễn Bảo Quốc
Giám đốc Viện Pháp tại Huế	Phó trưởng ban
7.	PGS.TS. Nguyễn Vũ Bích Hiền
Hiệu trưởng Trường Đại học Thủ đô Hà Nội	Phó trưởng ban
8.	PGS.TS. Nguyễn Đình Hiền
Phó Hiệu trưởng trường Đại học Quy Nhơn	Phó trưởng ban
9.	PGS. TS. Hà Trần Phương
Chủ tịch Hội đồng Trường ĐH Sư phạm, ĐH Thái Nguyên	Phó trưởng ban
10.	TS. Nguyễn Thanh Hùng
Trưởng Khoa Tâm lý và Giáo dục, Trường ĐHSP, ĐH Huế	Ủy viên
11.	TS. Nguyễn Thanh Bình
Phòng KHCN&HTQT, Trường ĐH Thái Nguyên	Ủy viên
12.	ThS. Nguyễn Vĩnh Khương
Phó Trưởng phòng KHCN, ĐH Sư phạm TP. Hồ Chí Minh	Ủy viên
13.	PGS.TS. Nguyễn Thị Kim Sơn
TP Quản lý KHCN & HTPT, Trường Đại học Thủ đô Hà Nội	Ủy viên
14.	TS. Trần Năm Trung
Phó Trưởng phòng KHCN&HTQT, trường Đại học Quy Nhơn	Ủy viên
15.	TS. Lê Hồ Sơn
Trưởng phòng TC&HC, Trường ĐHSP, ĐH Huế	Ủy viên

16. **PGS.TS. Đinh Thị Hồng Vân** Ủy viên
P. Trưởng Khoa Tâm lý và Giáo dục Trường ĐHSP, ĐH Huế
17. **PGS.TS. Hoàng Chí Hiếu** Ủy viên
Phó Ban Hợp tác nghiên cứu KHXH&HV, HSP, ĐH Huế

BAN BIÊN TẬP NỘI DUNG

TRƯỞNG BAN

PGS.TS. Nguyễn Thành Nhân

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

PHÓ TRƯỞNG BAN

TS. Nguyễn Thanh Hùng

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

PGS.TS. Bùi Thanh Truyền

Trường Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh

TS. Ôn Th Mỹ Linh

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên

TS. Nguyễn Bảo Quốc

Viện Pháp tại Huế

PGS.TS. Nguyễn Thị Phương Ngọc

Viện Viện Nghiên cứu Châu Á, Đại học Aix – Marseille, Pháp

TS. Đinh Thị Kim Thương

Đại học Thủ đô Hà Nội

TS. Võ Minh Hải

Đại học Quy Nhơn

PHÓ TRƯỞNG BAN TRỰC

PGS.TS. Đinh Thị Hồng Vân

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

ỦY VIÊN

PGS.TS. Hoàng Chí Hiếu

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

TS. Hà Việt Hải

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

PGS.TS. Trần Thị Sâm

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

ỦY VIÊN THƯ KÝ

ThS. Tôn Nữ Nhã Điển

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

MỤC LỤC

LỜI GIỚI THIỆU	11
PHÁT BIỂU CHÀO MỪNG	13
BÁO CÁO CHÍNH (KEYNOTE SPEAKER) TOÀN CẦU HÓA VÀ CHUYÊN GIAO GIÁ TRỊ TRONG BỐI CẢNH NHO GIÁO ĐANG SUY YẾU TẠI HÀN QUỐC	15
<i>Jean-Claude de Crescenzo</i>	
1. L'IDENTITÉ OU LES IDENTITÉS À L'ÈRE NUMÉRIQUE: LES DÉFIS CULTURELS À L'ENSEIGNEMENT DE FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE	23
<i>Tran Hoai Anh, Tran Thi Thu Ba</i>	
2. BIỆN PHÁP GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TÂY NGUYÊN THÔNG QUA TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM, HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH LÂM ĐỒNG	29
<i>Trần Thị Kim Anh, Phan Kiều Thuận</i>	
3. BIỂU TƯỢNG LONG MÃ TRONG TRANG TRÍ KIẾN TRÚC Ở HUẾ DƯỚI GÓC ĐỘ GIÁO DỤC DI SẢN VĂN HÓA TRONG XU THẾ HỘI NHẬP QUỐC TẾ HIỆN NAY	38
<i>Đặng Mai Anh, Nguyễn Hồng Nhung</i>	
4. GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CHO HỌC SINH TIỂU HỌC THÔNG QUA NỘI DUNG GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG	49
<i>Lê Thục Anh, Nguyễn Thị Quỳnh Anh</i>	
5. CULTURAL VALUE EDUCATION FOR STUDENTS IN LITERATURE TEACHING IN RESPONSE TO THE 2018 GENERAL EDUCATION PROGRAM	57
<i>Nguyen Thi Bich, Duong Nguyet Van</i>	
6. GIÁ TRỊ CỦA VIỆC ĐẦU TƯ VÀO HOẠT ĐỘNG TRAO ĐỔI GIÁO DỤC QUỐC TẾ TRONG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC	64
<i>Huyền Thị Cẩm Châu</i>	
7. TỪ LÝ THUYẾT “TƯƠNG ĐỐI VĂN HÓA” TRONG NHÂN HỌC ĐẾN VẤN ĐỀ GIÁO DỤC BẢN SẮC TỘC NGƯỜI TRONG LỚP HỌC ĐA VĂN HÓA	70
<i>Trần Thị Quế Châu</i>	
8. XÂY DỰNG VĂN HÓA NHÀ TRƯỜNG TRONG BỐI CẢNH THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018	81
<i>Phạm Lê Cường, Nguyễn Thị Thu Hằng, Dương Thị Thanh Thanh</i>	
9. FACTORS INFLUENCING THE SKILLS OF EDUCATING ELEGANCE AND CIVILITY LIFESTYLE FOR HANOI STUDENTS: A CASE STUDY WITH TEACHER EDUCATION STUDENTS AT HANOI METROPOLITAN UNIVERSITY	92
<i>Do Hong Cuong</i>	

10. BẢO TÀNG VỚI VẤN ĐỀ THỂ HIỆN BẢN SẮC CỘNG ĐỒNG TRONG THỜI ĐẠI TOÀN CẦU HÓA 104
Lý Thị Ngọc Dung
11. TÍCH HỢP GIÁO DỤC VĂN HÓA QUA DẠY HỌC TIẾNG VIỆT Ở TIỂU HỌC 115
Nguyễn Tiến Dũng, Trần Thị Quỳnh Nga, Bùi Thanh Truyền
12. GIÁO DỤC VĂN HÓA TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC THÔNG QUA CÁC HOẠT ĐỘNG TRIỂN Lãm VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT (NGHIÊN CỨU TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN) 126
Nguyễn Văn Đông
13. DEVELOPING INTERCULTURAL COMPETENCE FOR VIETNAMESE STUDENTS IN THE ERA OF INTEGRATION AND GLOBALIZATION 139
Nguyen Duy Mong Ha, Van Thi Nha Truc
14. TRANH PHONG CẢNH VÀ NGHỆ THUẬT MÚA: DIỄN TẢ VÀ TRUYỀN THÔNG GIÁO DỤC VĂN HÓA NGHỆ THUẬT 149
Đỗ Mạnh Hải, Hồ Thủy Ngân
15. TRÍ THỨC TÂN HỌC NAM KỶ VÀ QUÁ TRÌNH HỘI NHẬP VĂN HÓA VIỆT NAM VỚI VĂN HÓA PHƯƠNG TÂY ĐẦU THẾ KỶ XX (NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP TRẦN CHÁNH CHIẾU, NGUYỄN AN NINH) 155
Dương Thị Thanh Hải, Dương Thị Kim Oanh, Nguyễn Thị Thanh Trúc
16. XÂY DỰNG HỆ GIÁ TRỊ VĂN HÓA VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP 164
Vũ Công Hào, Nguyễn Khải Hoàn, Nguyễn Văn Linh
17. MEDIA IN ETHNIC MINORITY LANGUAGE IN VIETNAM: THE CASE OF JRAI LANGUAGE IN GIA LAI PROVINCE 174
Cao Thi Hao, Nguyen Hong Linh
18. SỰ PHỐI HỢP GIỮA GIA ĐÌNH VỚI NHÀ TRƯỜNG TRONG VIỆC GIÁO DỤC CON EM LÀ HỌC SINH TIỂU HỌC TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH DƯỚI GÓC NHÌN VĂN HÓA HỌC 184
Đặng Ngọc Hân, Nguyễn Duy Mộng Hà
19. DEVELOPING ADAPTIVE CAPACITY FOR STUDENTS IN TRAINING TO MEET MULTICULTURAL HUMAN RESOURCE REQUIREMENTS 198
Do Thi Thu Hang
20. CÁC YẾU TỐ TẠO NÊN GIÁ TRỊ NGƯỜI NHẬT BẢN VÀ MỘT SỐ KINH NGHIỆM THAM CHIẾU CHO VIỆT NAM GIAI ĐOẠN HIỆN NAY 206
Nguyễn Thu Hằng, Đỗ Thị Thu Trang
21. VAI TRÒ GIÁO DỤC VỀ ĐỊA PHƯƠNG CỦA BẢO TÀNG TỈNH, THÀNH PHỐ Ở VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP, TRƯỜNG HỢP BẢO TÀNG ĐẮK LẮK 216
Phạm Thu Hằng
22. XÂY DỰNG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA HUẾ THÔNG QUA HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM CHO HỌC SINH PHỔ THÔNG TỈNH THỪA THIÊN HUẾ 231
Phạm Thị Thuý Hằng, Trần Văn Hiếu, Nguyễn Thị Ngọc Bé

23. THIẾT KẾ VÀ SỬ DỤNG WEBSITE GIÁ TRỊ VĂN HÓA HUẾ - NGUỒN HỌC LIỆU SỐ HỖ TRỢ THỰC HIỆN CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ TỈNH THỪA THIÊN HUẾ 242
Phạm Thị Thuý Hằng, Trần Duy Tân, Hoàng Thị Thảo Nhy
24. GIÁO DỤC ĐA VĂN HÓA Ở CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC Ở VIỆT NAM 254
Tạ Thị Thanh Hiền, Nguyễn Ngọc Ánh
25. VẬN DỤNG KỸ THUẬT BẮC GIÀN GIÁO TRONG KIẾN TẠO NĂNG LỰC VĂN HÓA CHO HS THPT THUỘC BỘ MÔN NGỮ VĂN 263
Nguyễn Thị Xuân Hiền, Võ Thị Ngọc Thúy
26. SỬ DỤNG GIA PHẢ TRONG GIÁO DỤC GIÁ TRỊ TRUYỀN THỐNG GIA ĐÌNH VÀ DÒNG HỌ Ở VIỆT NAM – SỰ CẦN THIẾT VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP 274
Đỗ Thị Hiện, Nguyễn Thị Thu Hiền
27. ĐÓNG GÓP CỦA CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TƯ THỰC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG ĐỐI VỚI VIỆC GIÁO DỤC VĂN HÓA VÀ HỘI NHẬP QUỐC TẾ TỪ NĂM 1997 ĐẾN NĂM 2019 284
Huỳnh Hải Học
28. ENHANCING AND AUGMENTATION OF SOFT POWER VIA CULTURAL VALUE EDUCATION: THEORIES, INTERNATIONAL ENCOUNTERS FROM EAST ASIAN REGIONAL POWERS, AND INSIGHTS FOR VIETNAM IN THE INFORMATION AGE 295
Nguyen Minh Hong
29. GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG DẠY HỌC NGỮ VĂN THEO CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG NĂM 2018 309
Nguyễn Thị Thúy Hồng, Nguyễn Thị Hồng Vân
30. POLICIES AND ORIENTATIONS FOR CONSERVATION ETHNIC MINORITY CULTURAL VALUE IN VIETNAM 318
Dinh Duc Hoi, Hoang Thi My Hanh, Cao Thi Thu Hoai, Nguyễn Thị Quế Loan
31. XÂY DỰNG VĂN HÓA TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP TỪ CÁC MÔI QUAN HỆ TRONG NHÀ TRƯỜNG 329
Bùi Văn Hùng, Nguyễn Như An, Nguyễn Việt Phương
32. PHÁT TRIỂN MÔ HÌNH TƯƠNG TÁC CỘNG ĐỒNG TRONG GIÁO DỤC BẢO TỒN DI SẢN 336
Nguyễn Quang Huy
33. GIÁO DỤC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÝ Ở TRƯỜNG TIỂU HỌC 347
Nguyễn Thị Hường, Nguyễn Thị Tú Oanh
34. THE IMPACT OF TUITION POLICY ON TEACHING PROFESSION IN VIETNAM 355
Lê Thanh Huyền, Trịnh Văn Minh, Nguyễn Thị Hương
35. GIÁO DỤC ĐA VĂN HÓA Ở HOA KÌ VÀ NHỮNG KINH NGHIỆM ĐỐI VỚI VIỆT NAM 365
Nguyễn Thị Huyền, Nguyễn Phương Liên, Phạm Thu Thủy

XÂY DỰNG VĂN HÓA TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP TỪ CÁC MỐI QUAN HỆ TRONG NHÀ TRƯỜNG

Bùi Văn Hùng¹, Nguyễn Như An², Nguyễn Việt Phương³

Tóm tắt: Xu hướng toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế đang diễn ra mạnh mẽ, sâu sắc đã mở ra những triển vọng phát triển giáo dục cho các quốc gia, trong đó có Việt Nam. Trong những năm gần đây, ngành giáo dục và đào tạo không ngừng đổi mới với mục tiêu tìm ra những hướng đi thích hợp để cải tiến chất lượng đào tạo ở Việt Nam sánh ngang với các nước trong khu vực và trên thế giới. Bên cạnh những kết quả đạt được, ngành giáo dục và đào tạo cũng đang phải đối mặt với những thách thức to lớn trong việc giữ gìn, phát triển văn hóa nói chung và văn hóa học đường nói riêng. Bài học của nhiều quốc gia trên thế giới cho thấy, cải cách giáo dục chỉ thành công khi chúng ta gìn giữ, xây dựng được một nền văn hóa học đường lành mạnh, chuẩn mực; bởi, việc cải cách phải được thực hiện trong một môi trường, một không gian văn hóa học đường lành mạnh. Chính vì vậy, tác giả bài viết cho rằng, cần nghiên cứu sâu sắc về các mối quan hệ trong nhà trường dựa trên các cơ sở khoa học chuyên ngành Giáo dục học, Văn hóa học, Tâm lý học... Kết quả nghiên cứu sẽ là chìa khóa để các cấp, ngành giáo dục và nhà trường đưa ra các giải pháp, biện pháp trong việc xây dựng một nền văn hóa học đường lành mạnh, chuẩn mực, giá trị - nền tảng thúc đẩy chất lượng đào tạo phát triển.

Từ khóa: Văn hóa, văn hóa nhà trường, xây dựng văn hóa nhà trường, mối quan hệ trong nhà trường.

1. MỞ ĐẦU

Hiện nay, văn hóa là vấn đề đang thu hút được sự quan tâm của tất cả các quốc gia, dân tộc. Đối với nhà trường vai trò của văn hóa nhà trường (VHNT) lại càng trở nên hết sức quan trọng, có tác động đến mọi khía cạnh sư phạm của giáo viên (GV), là yếu tố lan tỏa khắp nhà trường và khó xác định. Tubbs và Garner (2011) mô tả VHNT như không khí mà chúng ta thở, và không ai nhận ra nó cho đến khi nó bị ô nhiễm. (Tubbs J. & Garner M. (2011)).

Văn hóa có vai trò rất to lớn đối với sự phát triển bền vững đất nước trong thời kỳ đổi mới, điều này đã được khẳng định trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng: “Phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để văn hóa thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc” [3]

Báo cáo của Hội nghị văn hóa toàn quốc nêu: “Xây dựng và thực hiện các chuẩn mực văn hóa trong công tác lãnh đạo, quản lý. Chú trọng xây dựng môi trường văn hóa công sở lành mạnh, dân chủ, đoàn kết, nhân văn; đẩy lùi bệnh quan liêu, bè phái, mất đoàn kết, chủ nghĩa cơ hội và thực dụng” [BCH TƯ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021)].

Văn hóa học đường được xem là một môi trường hoạt động đặc biệt của con người, mang tính xã hội và lịch sử. Tùy theo triết lý giáo dục của từng quốc gia, từng giai đoạn lịch sử mà người

¹ Tiến sỹ, Trường Đại học Vinh.

² PGS.TS., Trường Đại học Vinh.

³ Tiến sỹ, Trường Đại học Vinh, Email: phuongnv.hanu@gmail.com.

ta có thể xây dựng cấu trúc hay mối quan hệ khác nhau của văn hóa học đường. Ở Việt Nam hiện nay, với chủ trương cải cách giáo dục theo hướng lấy người học làm trung tâm, văn hóa học đường được thể hiện theo cấu trúc: [Ngô Thị Minh (2021)] Tập hợp những mối quan hệ khăng khít, không thể tách rời giữa cá nhân với cá nhân, cá nhân với tập thể hoặc cá nhân với thiết chế xã hội; [BCH TƯ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021)] Không gian văn hóa học đường trong đó cấu trúc nội dung của văn hóa học đường là cơ sở hình thành các mối quan hệ trong nhà trường và cũng các yếu tố cốt lõi hình thành văn hóa học đường.

2. NỘI DUNG

Khi đề cập đến VHNT, chúng ta dễ dàng nhận thấy, cơ sở nền tảng để hình thành VHNT xuất phát từ các mối quan hệ trong nhà trường (giáo viên với giáo viên, giáo viên với học sinh, học sinh với học sinh, giữa cán bộ viên chức với nhau..) và môi trường tự nhiên mang đặc thù nhà trường (cảnh quan môi trường đảm bảo tính thẩm mỹ, an toàn, có tính giáo dục). Vì vậy mục tiêu xây dựng VHNT phải được hiện thực hóa từ việc xây dựng những thành tố tạo nên môi trường văn hóa đó.

2.1. Xây dựng mối quan hệ giữa Thầy và Trò trong nhà trường

Trong dạy và học nói chung, trong VHNT nói riêng, mối quan hệ quan hệ giữa GV và HS được xem là một trong những mối quan hệ trung tâm, thầy cô là người người dạy, người trực tiếp truyền đạt kiến thức cho học sinh, sinh viên. Thông qua quá trình giảng dạy và học tập, giáo viên và người học một mặt vừa hoàn thành nhiệm vụ cá nhân, đồng thời mối quan hệ Thầy-Trò cũng được xác lập trong môi trường giáo dục. Nếu mối quan hệ thầy trò đúng mực và tích cực, sẽ tạo điều kiện thuận lợi để thực hiện các mục tiêu dạy học, giáo dục cũng như xây dựng VHNT, ngược lại nếu mối quan hệ đó không tốt, thiếu chuẩn mực sẽ ảnh hưởng rất xấu và tiêu cực đến nhiều mục tiêu được nhà trường đặt ra. Tùy vào những giai đoạn phát triển của xã hội khác nhau, mà mối quan hệ của giữa Thầy và Trò cũng có sự thay đổi khác nhau ở một số phương diện.

Trong xã hội truyền thống, người thầy luôn được xã hội và người học hết mực tôn kính, họ là những tấm gương sáng về đạo đức và trí tuệ, họ cũng chính là người sẽ giúp cho học sinh học hành và đỗ đạt, trở thành những người có địa vị trong xã hội. Hình ảnh người thầy vừa toát lên tính mô phạm nghiêm khắc nhưng cũng rất gần gũi và yêu thương, chia sẻ với học trò. Từ cách xưng hô với trò là thầy và con, học trò cũng luôn xưng con khi nói, thưa gửi với thầy. Với quan điểm giáo dục "Tiên học lễ, hậu học văn", người học trò trước khi học những kiến thức cao xa thì phải học "Lễ" trước, chữ "Lễ" được coi trọng cũng chính một phần tạo dựng những nét tiêu biểu trong ứng xử của VHNT. Thầy có "đạo làm thầy", trẻ có "đạo làm trò", mỗi người đều có bổn phận để làm tròn vị trí của mình.

Và để thiết lập kỷ cương, trật tự trên lớp học, người thầy luôn có thái độ nghiêm khắc trước học trò. Từ lời nói, cử chỉ, hành động của thầy đều thể hiện tính mô phạm để giáo dục học trò. Bên cạnh đó, các thầy đồ còn sử dụng nhiều hình phạt hà khắc đối với người học như phạt đứng trên báng, phạt quỳ xuống đất hoặc quỳ trên võ quả mít đầy gai, thậm chí dùng thuốc gổ lim đánh vào tay, vào đầu người học; trong một số trường hợp, các thầy đồ sử dụng cách giáo dục bằng những lời chì chiết, đôi khi xúc phạm cả đến danh dự, nhân phẩm của học trò. Ở một phương diện nào đó, cách giáo dục như vậy cũng đem lại những tác dụng nhất định, tuy nhiên nó cũng bộc lộ rất nhiều hạn chế, biểu hiện rõ nhất là sự bất chước hơn là sáng tạo của người học trong hoạt động giáo dục; không khí học đường trở nên căng thẳng; học trò sợ thầy, kính thầy nhưng không dám gần thầy và nặng hơn là có những học trò còn oán thầy vì cách giáo dục lạc hậu, gây ức chế tâm lý cho cả người học và người dạy.

Ngày nay, xã hội phát triển và đổi thay từng ngày, vì thế quan niệm về sự học và mối quan hệ giữa thầy và trò cũng khác trước nó mang một màu sắc mới trên nền tảng những giá trị nhân văn từ truyền thống. Ở giai đoạn nào xã hội cũng coi trọng việc học hành; đặc biệt, xã hội càng phát triển thì việc học của con em luôn được đặt lên hàng đầu để mỗi trẻ khi lớn lên vừa lập thân vừa lập nghiệp. Tuy nhiên, trong những năm qua, sự du nhập của văn hóa phương Tây và mặt trái của cơ chế thị trường đã ảnh hưởng không nhỏ tới mối quan hệ giữa thầy và trò. Môi trường học đường hiện nay được ví như một xã hội thu nhỏ với nhiều mối quan hệ đan xen phức tạp, nhiều tệ nạn như ma túy, cờ bạc, cá độ bóng đá, bạo lực... đã len lỏi vào trong môi trường giáo dục. Các chuẩn mực, giá trị, niềm tin văn hóa truyền thống của nhà trường đã bị thay đổi, nhiều hành vi thiếu văn hóa của học sinh, sinh viên và giáo viên vẫn xảy ra trong môi trường học đường. Hiện có rất nhiều ý kiến cho rằng văn hóa ứng xử học đường ở nhiều nơi chưa được coi trọng, một số nhà trường chỉ tập trung vào việc dạy kiến thức tự nhiên, xã hội mà chưa chú trọng đúng mức đến việc giáo dục nhân cách cho học sinh, sinh viên. Thực tế cho thấy, trong môi trường học đường, nơi văn hóa được coi trọng, được xây dựng và phát huy vẫn còn diễn ra những điều thiếu văn hóa [Ngô Thị Minh (2021)].

Bên cạnh đó, sự tôn trọng của học trò, cha mẹ học trò và xã hội với thầy cô giáo cũng có nhiều thay đổi. Một phần do nhiều bậc cha mẹ cho rằng họ trả học phí thì trách nhiệm dạy bảo con em họ là do nhà trường mà trực tiếp là các thầy cô giáo phải thực hiện; bên cạnh đó, do có một số thầy, cô giáo giảm sút về đạo đức nhà giáo, không thực sự gương mẫu trong lối sống, sa vào những chuyện tiêu cực, cá biệt có thầy cô còn xúc phạm nhân phẩm, xâm hại học sinh, sinh viên bị dư luận lên án. Tất cả những điều đó đã làm xấu đi hình ảnh người thầy, người có mẫu mực, mô phạm một thời của ngành giáo dục.

Với xu hướng đổi mới "Dạy học lấy người học làm trung tâm" đã đặt học sinh trở lên vị trí chủ thể của giáo dục. Người thầy giờ đây là người hướng dẫn, gợi mở, dẫn dắt học sinh, sinh viên trên con đường tìm kiếm tri thức. Mối quan hệ thầy - trò trở thành mối quan hệ song hành, dân chủ và không còn sự quyền uy, áp đặt như trước nữa. Học sinh, sinh viên không những được tự do tranh luận, trao đổi với nhau mà còn tranh luận với cả thầy (cô), thậm chí chất vấn lại thầy (cô), đòi hỏi thầy (cô) trả lời những câu hỏi do mình đặt ra. Ở mặt nào đó, đây là một sự tiến bộ tích cực, thể hiện tính nhân văn, dân chủ, bình đẳng trong quan hệ thầy - trò, thúc đẩy tính năng động, tích cực của học sinh, sinh viên tránh được sự thụ động, áp đặt một chiều từ phía người thầy.

2.2. Xây dựng quan hệ giữa trò với trò

Biểu hiện của mối quan hệ này chính là thể ứng xử của học sinh, sinh viên với bạn bè. Đây là một khía cạnh quan trọng trong văn hóa ứng xử, giao tiếp ở môi trường học đường. Đa số học sinh, sinh viên ngày nay luôn thể hiện bản tính năng động, tự tin nhiệt tình, khi bạn bè gặp khó khăn sẵn sàng chia sẻ, động viên, hỗ trợ, an ủi; tích cực tham gia các hoạt động, công tác đoàn - đội và các hoạt động xã hội khác..., các hoạt động này giúp học sinh, sinh viên gần nhau, thắt chặt hơn các mối quan hệ. Việc tự mình học tập, trau dồi để có khả năng tư duy độc lập, có kinh nghiệm vẫn chưa đủ tạo nên tác phong chuyên nghiệp nên mỗi học sinh, sinh viên rất cần đến sự cổ vũ, động viên của bạn bè cũng như việc phối hợp cùng nhau tựa như những viên gạch, dựa trên sự ăn ý, gắn kết sẽ tạo nên một ngôi nhà vừa đẹp, vừa bền. Qua giao tiếp, ứng xử cởi mở chân thành, học sinh, sinh viên dễ dàng hiểu nhau, tìm được sự tương đồng trong học tập và sinh hoạt [Trần Văn Thúc (2021)].

Bên cạnh những mặt tích cực, mối quan hệ giữa học sinh, sinh viên với nhau cũng đang thể hiện những mặt hạn chế, ảnh hưởng xấu đến môi trường văn hóa học đường như một số học sinh,

sinh viên thường có thái độ quá khích, thiếu bình tĩnh khi bạn bè làm mình không hài lòng; hay chỉ một cái nhìn “không bình thường”, chỉ một va chạm nhẹ, một mâu thuẫn nhỏ là có thể có những lời nói thô tục, khiếm nhã; một số học sinh, sinh viên thường có thái độ thân mật thái quá, suồng sã, đùa cợt dẫn đến việc sử dụng ngôn ngữ lệch chuẩn trong giao tiếp như tình trạng nói tục, chửi bậy, hành động phân biệt học lực, giàu nghèo, dân tộc với những lời lẽ miệt thị chê bai... Nhức nhối và lo lắng hơn đó là tình trạng kết bè, kết phái, tạo thành hội nhóm, dẫn đến gây gổ đánh nhau, quay clip đưa lên mạng xã hội... Tất cả những hành vi trên nó không chỉ làm ảnh hưởng đến môi trường giáo dục, một số vụ việc diễn ra gần đây trong học sinh, sinh viên còn làm rúng động dư luận, đem đến những lo lắng, bất an cho các bậc phụ huynh, các cấp quản lý giáo dục và xã hội. Việc xây dựng văn hóa học đường mà ở đó, trò đúng nghĩa là trò, trò được sống, học tập trong một môi trường đầy tình thương, trách nhiệm và bản thân mỗi trẻ xác lập được những định hướng rõ ràng cho tương lai của mình, lấy đó làm động lực và là con đường mình đi để xây dựng lối sống, thái độ hành ứng có trách nhiệm với chính bản thân, gia đình và xã hội; đây cũng chính là mục tiêu mà các nhà trường cần đặc biệt quan tâm.

2.3. Xây dựng mối quan hệ giữa nhà trường với trò

Học sinh, sinh viên là thành tố quan trọng để xây dựng nên các trường học và tạo lập nên văn hóa học đường. Các nhà trường đều xác định học sinh, sinh viên là trung tâm, là đối tượng để toàn thể cán bộ, giảng viên, người lao động quan tâm giúp đỡ, nên trong quá trình đào tạo, học sinh, sinh viên có mối quan hệ trực tiếp với tất cả các bộ phận trong nhà trường. Có thể nhận ra hai mối quan hệ cơ bản (ngoài mối quan hệ thầy - trò đã nêu ở trên): giữa cán bộ lãnh đạo, quản lý với học sinh, sinh viên và giữa cán bộ các phòng, ban chức năng với học sinh, sinh viên.

Hệ thống lãnh đạo tại nhà trường hiện nay gồm có: Đảng ủy, Ban Giám hiệu, Khoa/Bộ môn hoặc các Tổ chuyên môn, Các phòng, ban chức năng. Để tạo điều kiện cho thầy và trò giảng dạy, học tập, rèn luyện có chất lượng, hiệu quả thì hệ thống lãnh đạo ở mỗi nhà trường phải thường xuyên được kiện toàn, củng cố và hoạt động trên cơ sở quy chế, quy định của pháp luật mang tính kỷ luật và tính thống nhất cao, đồng thời cần sự năng động, sáng tạo, luôn đổi mới phù hợp với tình hình, điều kiện thực tiễn [Trần Văn Thức (2021)]. Các nội quy, quy chế cần được tuyên truyền, phổ biến, quán triệt đến học sinh, sinh viên khi trúng tuyển vào trường; thường xuyên lồng ghép các nội dung sinh hoạt đoàn, đảng, đoàn thể để thầy và trò đều hiểu biết căn kẽ tiến tới chủ động, tự tác trong thực hiện. Các quy định, quy chế được mỗi nhà trường thiết lập cần phải được thực hiện thường xuyên. Có những vấn đề tưởng chừng như rất nhỏ như việc sử dụng điện thoại trong lớp hoặc ăn uống trong giờ giải lao, đi học, lên lớp muộn giờ... vẫn thường xảy ra ở những trường quy chế, quy định chưa được thực hiện nghiêm túc và thường xuyên. Nếu không duy trì với những biện pháp và mức độ khác nhau từ hình thức nhắc nhở, khiển trách đến cảnh cáo hoặc kỷ luật thì hiện tượng đó cứ lặp đi lặp lại sẽ làm mất đi sự trang nghiêm cần có ở một môi trường có tính mô phạm và gây ức chế tâm lý đến thầy và trò. Chính vì vậy, việc các nhà trường ban hành được một bộ quy chế hoàn chỉnh, phù hợp với điều kiện cụ thể là một thành công lớn. Tuy nhiên, những quy định, quy chế đó không được hiện thực hóa, không được học sinh, sinh viên tự giác chấp hành, hoặc không được các thầy cô giáo và các phòng ban chức năng áp dụng vào sinh hoạt, học tập thì nó chỉ mang tính hình thức chứ chưa góp phần trong việc thiết lập được không gian văn hóa học đường thực sự. Ngoài ra, sẽ có những bất cập nếu trong các quy định, quy chế chứa đựng những điểm không nghiêm minh; triển khai thực hiện không thống nhất, đồng bộ trong các nhà trường bởi tâm lý nê nang hoặc vì thiếu trách nhiệm của đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên.

Quy trình ban hành nội quy ở các trường hiện nay thường là áp đặt từ trên xuống, học sinh, sinh viên phải chấp hành, thừa nhận. Đó là cách ra văn bản chưa mở rộng dân chủ, một chiều,

nhưng hiệu quả sẽ cao hơn nếu nhà trường đưa ra định hướng, gợi ý để học sinh, sinh viên tham gia bàn luận, nêu lên những suy nghĩ của họ, từ đó các nhà lãnh đạo, quản lý, giáo viên tổng kết, biên soạn, chỉnh lý, bổ sung, hoàn thiện hàng năm. Quá trình xây dựng quy định, quy chế nhà trường nên chú trọng vào nội dung sao cho đảm bảo tính toàn diện, tỷ mỉ, bảo vệ được quyền lợi cho học sinh, sinh viên trong việc học hành, nghỉ ngơi, vui chơi, giải trí; vừa nhắc nhở, cảnh báo và định hướng điều chỉnh hành vi ứng xử; vừa chuyên hóa các điều khoản trong quy định, quy chế, nội quy trở nên gần gũi, cần thiết, được học sinh, sinh viên coi như cẩm nang trong suốt quá trình học tập tại trường, tự giác chấp hành và quyết tâm phấn đấu làm theo những tiêu chí đó.

Một trong những nội dung quan trọng trong mối quan hệ nhà trường và học trò sẽ góp phần quan trọng trong việc tạo ra các giá trị có tính bản chất của việc hình thành văn hóa học đường trong mỗi nhà trường đó là việc mỗi nhà trường cần hướng đến học thật, thi thật, chất lượng thật.

2.4. Định hướng các biện pháp để xây dựng mối quan hệ trong nhà trường hướng đến xây dựng văn hóa nhà trường

+ *Về phía các nhà trường, cần:*

- Tăng cường công tác xây dựng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục, với những giải pháp cụ thể:

- Tạo cơ chế thu hút đầu vào đối với sinh viên sư phạm;
- Quan tâm đến tính khả thi của phương án tuyển dụng giảng viên để tuyển được những giảng viên có năng lực, phẩm chất;
- Tổ chức các chương trình đào tạo, bồi dưỡng phù hợp thực tế;
- Kiện toàn, phát huy hiệu quả đội ngũ giáo viên cốt cán ở tất cả các cấp học;
- Triển khai hiệu quả công tác đánh giá theo chuẩn nghề nghiệp đối với tất cả giáo viên các cấp học, chuẩn hiệu trưởng;
- Có cơ chế chính sách hợp lý đối với đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục;
- Tham mưu, ban hành hệ thống văn bản chỉ đạo khoa học. Tham mưu điều chỉnh những bất cập trong hệ thống văn bản của cấp trên;
- Thực hiện tốt công tác chỉ đạo dạy và học: Xác định rõ đào tạo phải gắn với nhu cầu thực tiễn;
- Thực hiện có hiệu quả việc xây dựng kế hoạch giáo dục nhà trường;
- Tăng cường chỉ đạo đổi mới phương pháp dạy học;

+ *Về phía học trò (người học)*

- Các nhà trường phải xây dựng phương án tuyển sinh và tổ chức tuyển sinh và bằng nhiều hình thức, công khai, minh bạch, công bằng, khách quan, để khắc phục tình trạng ngồi nhầm lớp;
- Xác định mục tiêu đúng đắn của người học: học để biết, học để làm, học để sống cùng nhau và học để làm người. Và việc học không chỉ học về kiến thức mà còn học về đạo đức, lối sống, ứng xử văn hóa;
- Nhà trường cần tạo động lực cho người học, biết khơi dậy niềm đam mê, tìm tòi, khám phá trí thức phù hợp với năng lực, sở trường của từng học sinh.

Cũng cần nhấn mạnh rằng, văn hóa học đường bao gồm cả những cái trừu tượng và cái cụ thể, cả sự tự nhận thức và sự gương mẫu thực hiện những quy định được ban hành, chính vì lẽ đó kế hoạch tổng thể do nhà trường đề ra cần phải được thực hiện mà quá trình đó rất cần đến sự cống hiến của chính đội ngũ cán bộ lãnh đạo quản lý và của các phòng, ban chức năng và học trò trong mỗi nhà trường.

3. KẾT LUẬN

Muốn xây dựng văn hóa học đường phải bắt đầu từ xây dựng nền nếp, kỷ cương, dân chủ trong các hoạt động ở nhà trường, xây dựng các mối quan hệ tốt đẹp trong nhà trường theo các chuẩn mực chung của văn hóa và các quy định riêng của ngành giáo dục. Xây dựng văn hóa học đường còn là yếu tố then chốt để phát triển các nhà trường. Văn hóa học đường lành mạnh, tích cực sẽ là yếu tố thuận lợi để nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, phòng ngừa các hành vi lệch chuẩn, tạo động lực cho cả người dạy và người học. Để làm tốt điều này, đòi hỏi các nhà trường phải hoàn thiện các văn bản về quy định, quy chế ở mức tốt nhất, phù hợp thực tiễn phát triển; đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, nhà giáo, nhân viên, học sinh, sinh viên và gia đình học sinh, sinh viên về sự cần thiết của việc xây dựng văn hóa học đường trong giai đoạn hiện nay; nâng cao năng lực giáo dục văn hóa ứng xử cho cán bộ quản lý, giáo viên và các lực lượng giáo dục khác; phát triển năng lực, hoàn thiện nhân cách, lối sống văn hóa, lành mạnh, thân thiện cho cán bộ, giáo viên, học sinh, sinh viên nhằm tạo sự chuyển biến căn bản về ứng xử văn hóa trong nhà trường, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục đào tạo nhằm hướng tới một môi trường sư phạm lành mạnh, thân thiện, tích cực và hướng tới sự phát triển bền vững.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ngô Thị Minh (2021). Thực trạng và định hướng xây dựng văn hóa học đường đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản giáo dục và đào tạo, *Hội thảo giáo dục Việt Nam*, chủ biên.
- BCH TƯ Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). Báo cáo Hội nghị văn hóa toàn quốc, chủ biên.
- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu Đảng Cộng sản Việt Nam lần thứ XIII, chủ biên, tr.115-116.
- Trần Văn Thức (2021). Văn hóa học đường từ các mối quan hệ trong nhà trường, *Hội thảo giáo dục Việt Nam*, chủ biên.
- Tubbs J. và Garner M. (2011). "The impact of school climate on school outcomes", *Journal of College Teaching & Learning*.

BUILDING CULTURE BASED ON INTERNAL RELATIONSHIPS IN THE CONTEXT OF INTEGRATION

Abstract: It should be noted that globalization and international integration have led to developmental opportunities for education worldwide. In recent years, Vietnamese education has witnessed tremendous improvement to meet the requirements of the current context. Besides the positive results, there have been some challenges in terms of protecting and upholding culture in general and school culture in specific. Lessons and experiences can be used as checklists to reflect on building positive and standardized Vietnam school culture. Therefore, the authors recommend that cultural research should be based on educational theories, culture and psychology and the research content should focus on the relationship within educational institutions.

Keywords: Culture, school culture, building school culture, school relationships.

EDIFICATION CULTURELLE EN CONTEXTE D'INTÉGRATION INTERNATIONALE SUR LA BASE DES RELATIONS AU SEIN DE L'ÉCOLE

Résumé: La tendance à la globalisation et à l'intégration internationale s'intensifie de manière vigoureuse et profonde, ouvrant des perspectives d'essor éducatif pour tous les pays et le Vietnam n'y échappe pas. Ces dernières années, le système éducatif et formationnel national ne cesse de se renouveler avec pour objectif d'y trouver de nouvelles orientations pour améliorer la qualité formationnelle au Vietnam, de manière à pouvoir atteindre le niveau qualitatif, en la matière, des pays de la région et dans le monde. Malgré les acquis, le système éducatif national doit encore affronter maints grands défis dont la préservation et le développement culturel de manière générale, et la culture au sein des établissements scolaires en particulier. L'expérience de nombre de pays dans le monde nous a d'ailleurs laissé des enseignements : les réformes éducatives ne donneront des fruits et succès que lorsque nous arrivons à préserver et édifier une culture scolaire saine et judicieuse. Les réformes devront être mises en œuvre dans un environnement d'encadrement ou un espace à culture scolaire saine. Ainsi, l'auteur de la présente étude prône une recherche approfondie des relations au sein de l'école sur la base scientifique des connaissances en pédagogie, en sciences de la culture, en psychologie..., les résultats obtenus à partir de ces recherches seront les clés au service des organismes et services de l'éducation, de même pour les établissements scolaires pour en trouver des solutions ou mesures notamment dans le travail d'édification d'une culture scolaire saine, normative, appréciable, une base pour faire progresser la qualité d'encadrement en éducation.

Mots clés: Culture, culture en milieu scolaire, édification de la culture scolaire, relations au sein de l'école.